

**DE MEDICINSKA
KRAVEN I TRAFIKEN**

Enligt 3 kap. 2 § i körkortslagen (SFS 1998:488) får körkortstillstånd meddelas endast för den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av ett körkortspliktigt fordon.

Detta betyder att det ställs krav på den som vill köra ett motorfordon. Du måste ta ansvar i trafiken och följa de regler och föreskrifter som finns. Du får inte ha någon sjukdom som påverkar, eller kan påverka, din körning på ett negativt och trafikfarligt sätt. I den här broschyren redogörs för några av de krav som ställs och även en del om varför dessa finns. Det ställs som regel högre krav för körkort med behörighet för tung lastbil, buss samt för taxiförarlegitimation.

I föreskrifterna om medicinska krav för innehav av körkort m.m. (TSFS 2010:125) kan du läsa mer. Föreskrifterna och ändringsföreskrifter finns på Transportstyrelsens webbplats www.transportstyrelsen.se/vag. Där finns också mer information om trafikmedicin och länk till körkortsportalen vad gäller körkortsblanketter.

KÖRKORTSBEHÖRIGHETER

AM moped klass I, A1, A2 och A motorcyklar, B personbil högst 3,5 ton, lätt lastbil m.m. C1, C personbilar över 3,5 ton och lastbilar, D1, D bussar, E släpfordon oavsett antal och vikt. På körkortsportalen kan du hitta information om vad de olika behörigheterna ger rätt att köra.

Synfunktioner

KÖRKORT FÖR BEHÖRIGHET AM, A1, A2, A, B, BE ELLER TRAKTORKORT

Att du ska ha tillfredsställande syn är självklart. Därför måste du bifoga ett intyg om synprovning (undersökning av både synskärpa och synfält) när du ansöker om körkortstillstånd. Ett sådant intyg kan du få av t.ex. en optiker eller på en trafikskola.

Det krävs att du har minst 0,5 i synskärpa när du ser med båda ögonen (du får använda glasögon eller kontaktlinser). Behörighet får medges även om syn helt saknas i ett öga. Det totala synfältet ska ha en horisontell utsträckning av minst 120° varav minst 50° åt vardera sidan från synfältets centrum, och i detta område ha en vertikal utsträckning av minst 20° uppåt och minst 20° nedåt. Du får inte vara totalt nattblind. Dubbelseende kan accepteras om det bara märks när du tittar långt åt sidorna, långt uppåt eller långt nedåt (utanför 30°) eller om det kan bedömas att dubbelseendet inte är till besvär i trafiken. Färgblindhet utgör däremot inte något hinder.

Vid vissa ögonsjukdomar krävs intyg av läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar.

KÖRKORT FÖR BEHÖRIGHET

CI, CIE, C, CE, DI, DIE, D OCH DE OCH TAXIFÖRARLEGITIMATION

När du ansöker om körkortstillstånd måste du bifoga ett läkarintyg. Det krävs att du har 0,8 i synskärpa i det bästa ögat och 0,1 i det sämre ögat (du får använda glasögon eller kontaktlinser). Du får dock ha taxiförarlegitimation om du har minst 0,8 i synskärpa när du ser med båda ögonen. Du får inte vara enögd. Du ska som regel ha normala synfält i båda ögonen. Synfältet ska vid seende med båda ögonen samtidigt ha en horisontell utsträckning av minst 160° varav minst 70° åt vardera sidan från synfältets centrum, och i detta område ha en vertikal utsträckning av minst 30° uppåt och minst 30° nedåt. Du får inte vara totalt nattblind och du får inte ha något dubbelseende. Färgblindhet utgör däremot inte något hinder.

Vid vissa ögonsjukdomar krävs av läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar.

Rörelseförmåga

Vissa personer har från födseln, genom olycka eller sjukdom någon form av nedsatt rörelseförmåga. Du kan ha körkort trots din funktionsnedsättning om du kan köra fordonet på ett trafiksäkert sätt. För att få köra taxi eller buss måste du också kunna hjälpa dina passagerare.

Om ditt rörelsehinder väsentligt påverkar körförmågan ska fordonet utrustas med tekniska anordningar som kompenserar detta. Ditt körkort kan i vissa fall begränsas till att bara gälla en viss typ av fordon eller fordon med viss teknisk utrustning.

Om du har en sjukdom som i framtiden kan komma att innebära nedsatt rörelseförmåga kan du behöva lämna in läkarintyg med vissa intervall, t.ex. varje eller vartannat år, för att visa att du fortfarande uppfyller de medicinska kraven.

Diabetes

Om du har diabetes måste du bland annat ha kunskap om varningstecken på lågt blodsocker för att få ha körkort. Dessutom ska sjukdomen vara välinställd och behandlingen i övrigt fungera bra. Vid insulinbehandling är det framför allt risken att bli medvetslös på grund av för lågt blodsocker som innebär en trafikfara.

Behandlas sjukdomen med insulin får du i regel inte ha körkort med behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller taxiförarlegitimation. Om du har en välinställd diabetes typ 2 (äldersdiabetes) kan du dock få ha dessa behörigheter samt taxiförarlegitimation även om du har insulinbehandling.

För fortsatt innehav måste du med jämna mellanrum lämna in nytt läkarintyg och oftast också synintyg.

Epilepsi

Vid diagnosen epilepsi krävs i regel att du har varit anfallsfri det senaste året om du ska få ha körkort med behörighet AM, A1, A2, A, B, BE eller traktorkort.

För körkort med behörighet C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE samt för taxiförarlegitimation krävs anfallsfrihet under de senaste tio åren. Behandling med läkemedel mot epilepsi får heller inte ha förekommit under denna tid.

Även om du varit anfallsfri under ett respektive tio år får du inte ha körkort eller taxiförarlegitimation om resultatet av EEG-undersökningen eller andra medicinska förhållanden visar att det finns en påtaglig risk för anfall.

Hörsel och balanssinne

Om du på grund av öronsjukdom har yrsel eller balansrubbing måste du ha ett intyg från läkare med specialistkompetens i öron-, näs- och halssjukdomar. För körkort för buss och för taxiförarlegitimation måste du dock kunna kommunicera med dina passagerare men för övriga behörigheter är nedsatt hörsel eller dövhet inte något hinder.

Demenssjukdom

Om du har någon form av demenssjukdom, t.ex. Alzheimers sjukdom, innebär det att du inte får ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation. Om demensen bedöms som lindrig kan du emellertid få ha körkort med behörighet AM, A1, A2, A, B, BE samt traktorkort.

Om du har andra allvarliga störningar vad gäller uppmärksamhet, omdöme och minne, så kallade kognitiva störningar, kan det innebära att du inte får ha körkort. Sådana störningar kan uppstå efter sjukdom eller skada som drabbar hjärnan, t.ex. vid stroke eller efter svårare hjärnskakning. Medfödda hjärnskador kan också utgöra hinder för körkortsinnehav.

Sömn- och vakenhetsstörningar

Sömnapné, snarksjukdom, narkolepsi eller andra sjukdomar som innebär sömn- eller vakenhetsstörning kan innebära att du inte får ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation, särskilt om det kommer fram att du någon gång somnat i trafiken på grund av sådana tillstånd.

Alkohol, droger och läkemedel

Om du missbrukar eller är beroende av alkohol, läkemedel eller andra droger kan du inte få ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation förrän du har visat att du kan hålla dig nykter och drogfri. Ett läkarintyg måste styrka att du har normala blodprover när det gäller alkoholkonsumtion och när det gäller annat än läkarordinerat bruk av droger, att du är helt fri från allt sådant bruk. Exempel på sådana droger är: opiater, amfetamin, cannabis, hallucinogener, GHB och flyktiga lösningsmedel, narkotikaklassade läkemedel och anabola steroider.

Om du har dömts för grovt rattfylleri (i regel 1,0 promille eller mer) eller upprepade fall av rattfylleri under de senaste fem åren måste du vid ansökan om körkortstillstånd kunna styrka med läkarintyg att du inte är opålitlig i nykterhetshänseende. Läkarutlåtandet ska vara utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med särskild kunskap i missbruksfrågor. När du har fått körkortstillstånd måste du genomgå ytterligare minst två läkarkontroller under de följande 18 månaderna.

Psykiska sjukdomar och störningar

Schizofreni, bipolär (manodepressiv) sjukdom, allvarliga personlighetsstörningar och annan psykisk sjukdom eller störning kan utgöra hinder för att du ska få ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation. För att kunna ge klara besked om vad som gäller dig måste din sjukdomsbild bedömas med tanke på eventuella trafikrisker. Oftast krävs intyg från läkare med specialistkompetens i psykiatri.

Psykisk utvecklingsstörning

Om du har en psykisk utvecklingsstörning krävs det att du lämnar ett läkarintyg när du söker körkortstillstånd. Om utvecklingsstörningen är allvarlig innebär det att du inte kan få körkort. Har du en lättare psykisk utvecklingsstörning görs en bedömning från fall till fall om man klarar trafikens krav.

ADHD, autismspektrumtillstånd och liknande tillstånd

Om du har en diagnos som t.ex. ADHD, ADD, DAMP eller Aspergers syndrom är det i de flesta fall inga problem att få körkortstillstånd, men det krävs att du lämnar ett läkarintyg som visar hur allvarligt tillståndet är. Om du t.ex. har svår störning av impuls kontroll eller om tillståndet är kombinerat med missbruk eller kriminalitet kan det innebära att du inte bedöms lämplig att ha körkort. Medicinering av dessa tillstånd sker ibland med centralstimulerande medel, t.ex. amfetamin. Om behandlingen fungerar bra och sköts på det sätt som läkaren ordinerat innebär detta oftast inget hinder för körkort.

Läkares anmälningsskyldighet

Enligt körkortslagen måste en läkare som vid en undersökning finner att du av medicinska skäl är olämplig att ha körkort, körkortstillstånd eller traktorkort anmäla detta till Transportstyrelsens körkortsavdelning.

Enligt taxitrafiklagen måste en läkare som vid undersökning finner att du av medicinska skäl är olämplig att ha taxiförarlegitimation anmäla detta till Transportstyrelsens trafikföretagsenhet.

Innan läkaren gör en anmälan måste han/hon tala om för dig att en anmälan kommer att göras. Läkarens anmälningsskyldighet går här före tystnadsplikten. Läkaren kan också ge en tillsägelse att inte köra så länge som han/hon kan lita på att du följer det. En sådan tillsägelse kan t.ex. behövas under utredning av en sjukdom eller om man förväntar sig att sjukdomen kan gå tillbaka. Om läkaren bedömer det sannolikt att du av medicinska skäl är olämplig att ha körkort eller annan behörighet måste läkaren också anmäla detta. Sådan anmälan kan ske efter genomgång av journalhandlingar eller efter undersökning.

Förnyelse av körkort med högre behörighet

Körkortsbehörigheterna C1, C1E, C, D1, D1E, D och DE gäller i fem år och måste förnyas innan giltighetstiden har gått ut. Du måste då visa att du uppfyller de medicinska kraven. Om du inte har fyllt 45 år vid ansökan ska du ge in en hälso-deklaration och ett intyg om synprovning. Om du har fyllt 45 år ska du ge in ett läkarintyg. Transportstyrelsen meddelar dig i god tid när du måste ansöka om förnyelse.

Har du frågor?

Ta i första hand kontakt med Transportstyrelsens körkortsavdelning, telefon 0771-81 81 81. Du kan även kontakta sektion trafikmedicin, telefon 0771-503 503. Läs mer på www.korkortsportalen.se.

www.transportstyrelsen.se
Telefon 0771-503 503